

Afgørelser – Reg. nr.: 02101.01

Fredningen vedrører: Svenstrup Kirke

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

09-01-1954

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

9/1-54

Fredningskomiteet
for Norddjurslands Amts sydlige
Fredningskreds
Postkontoret
8275 Tårnstrup

111
16 JAN. 1954

Leklaration.

Aktieselskabet "De danske Spritfabrikker", der er ejer af Landbrugsejendommen matr. nr. 8 a og 2 a Nr. Svenstrup by, Svenstrup sogn, erklærer herved, at selskabet for at sikre Svenstrup kirkes frie beliggenhed, pålægger den på hosheftede rids med grøn farve betegnede del af matr. nr. 8 a fredning, således at der ikke på denne del af matr. nr. 8 a, nemlig en strimmel langs kirkegårdens østside strækkende sig fra hjørnet af kirkegården i nord til det sydlige skel af matr. nr. 8 a, nogensinde må opføres nogen bygning, rejses boder, master eller lignende skæmmende eller udsigtsødelæggende indretninger.

Denne deklaration bliver at tinglyse på fornevnte Landbrugsejendom, således at pantaleretten tilkommer menighedsrådet og Fredningskomiteet for Hølborg amt hver for sig.

København, den 9. januar 1954.

Aktieselskabet
De Danske Spritfabrikker.

Indført i Tingbogen for retskreds nr. 66,

Hjbs Lebestad og Hornum herred, den 16 JAN. 1954

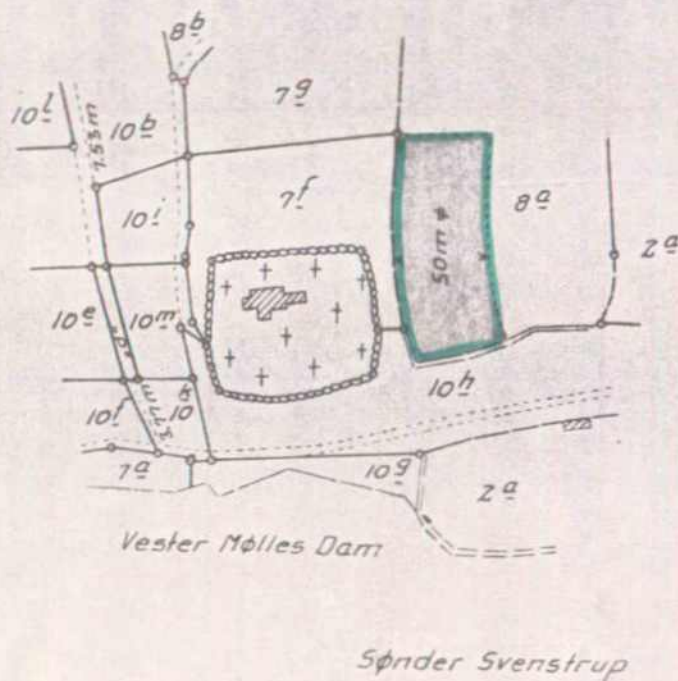
Lyst tingbog for *Svenstrup* bd. I bl. 21

Skab nr. 613

Ekstrakt - indskr. af a/s reg. foretaget.
J. Larsen

§ 14 ^I	kr.	ere
§ 14 ^{II}	"	"
§ 14 ^{II}	4	00
Ialt		4 kr. 00 ere

1/21

Rids over et terræn af
 Nr. Svenstrup by
 Svenstrup sogn
 Hornum herred
 Ralborg amt.

På ridset er med rød bundfarve
 angivet et areal af matr. nr. 8^a.
 Ridset er udfærdiget til at følge de-
 klaration angående dette areal.

Ralborg i januar 1954.

[Handwritten signature]
 Landinspektør.

DISPENSATIONER >

Afgørelser – Reg. nr.: 02101.01

Dispensationer i perioden: 28-06-1991 - 15-04-1996

REG. NR. 2101.01
Nordjyllands AmtFORVALTNINGEN FOR
TEKNIK OG MILJØ
LANDSKABSKONTORETAmtsgården · Niels Bohrs Vej 30
Postboks 8300 · 9220 Aalborg Øst
Telf. 98 15 82 22 · Telefax 98 15 20 09Fredningsnævnet for Nordjyllands
amts sydlige fredningskreds
Tinghuset
Gl. Torv 6
9000 AalborgDato: 28 JUNI 1991
J.nr: 8-70-50-73-851-3-91
Sagsbeh.: Jens Chr. Krogh
jck/ilt**Vedrørende matr. nr. 2 g Nr. Svenstrup By, Svenstrup. Opførelse af sognegård ved Svenstrup Kirke (Deres j.nr. 33/91).**

Fredningsnævnet har i brev af 24. juni 1991 anmodet Landskabskontoret om en udtalelse i ovennævnte sag. Desværre er vi i forbindelse hermed stødt på en tidligere sag i relation til den nu fremsendte ansøgning.

I juni 1988 søgte arkitektfirmaet Brøgger gennem Aalborg kommune om tilladelse til at opføre en graverbygning i tilknytning til Svenstrup Kirke samt tilladelse til at etablere en ny parkeringsplads. Ansøgningen var relateret til matr. nr. 7 f Nr. Svenstrup By, Svenstrup, der er arealet hvorpå kirken og kirkegården er beliggende. Af projektbeskrivelsen fremgår dog, at parkeringspladsen delvis ønskedes etableret på markarealet øst for kirken, som menighedsrådet påregnede at erhverve. Dette markareal øst for kirken er netop det areal, hvorpå fredningsdeklarationen fra 1954 er tinglyst.

./.

Amtet gav den 28. juni 1988 tilladelse efter by- og landzonenloven til det ansøgte. Kopi af tilladelsen vedlægges.

./.

Den 9. august 1988 gav amtet endvidere tilladelse til udstykning af en parcel af matr. nr. 2 g Nr. Svenstrup By, Svenstrup, til sammenlægning med matr. nr. 7 f smst. til brug for kirkegårdsanlæg. Kopi af denne tilladelse vedlægges ligeledes.

Da det pågældende areal er omfattet af fredningsdeklarationen fra 1954, skulle fredningsnævnet have behandlet sagen, hvilket, så vidt vi kan se, ikke er sket. Dette er en klar fejl, som vi må beklage.

Det kan i øvrigt oplyses, at parkeringspladsen er etableret.

Fredningsdeklarationen siger, at der på arealet ikke må opføres skæmmende eller udsigtsødelæggende indretninger, herunder bygninger, boder m.v.

Parkeringspladsen er efter amtets opfattelse udført diskret og under hensyntagen til kirkens næromgivelser. Den kan næppe heller kaldes skæmmende eller udsigtsødelæggende.

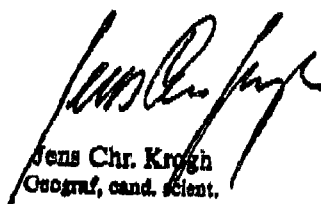
2

de, hvorfor det herfra kan anbefales, at den lovliggøres.

Derimod kan amtet ikke anbefale, at der opføres en ca. 600 m² stor bygning på arealet. Det vil være direkte i strid med fredningen, uanset at bygningen tænkes opført i materialer, der må siges at være afpasset kirkens omgivelser. Alene den ønskede bygnings størrelse (i grundareal større end kirken) vil efter vores opfattelse virke som en uheldig "modvægt" til den frit- og højbeliggende kirkebygning.

./ De til ansøgningen bilag 5 og 6 tilbagesendes vedlagt.

Med venlig hilsen

Jens Chr. Krogh
Geograf, cand. scient.

REG. NR. 2101.01

År 1991, den 8. august kl. 9.30 foretog Fredningsnævnet for Nordjyllands emts sydlige fredningskreds besigtigelse i

33/1991: Vedr. metr.nr. 2 = Nr. Svenstrup, Svenstrup. Opførelse af sognegård på areal omfattet af deklaration lyet 16. januar 1954.

Sagens akter var til steds.

Mødt var nævnet ved formanden, dommer Sortsøe Jensen, det emterådsvalgte medlem, Jens Nielsen, og det kommunalvalgte medlem, Hans Thomsen.

For Nordjyllands amt, landskabskontoret: Per Hounum.

For Aalborg kommune: Knud Jensen.

For Danmarks Naturfredningsforening: Vagn Thomsen.

For Aalborg Stiftesøvrighed: Sten Erik Løvgreen.

For Svenstrup Menighedsråd: formanden Hardy Andersen m.fl.

For Brøgger Arkitektfirma A/S: Erik Sørensen.

For Nationalmuseet: Inspektør Skov.

For Provstiudvalget: provst Jørgen Juul.

Mødt var endvidere kirkegårdskonsulent Mogens Andersen, sognepræst Vagn Hasselgaard, sognepræst Jørgen Lekfeldt, og for den kgl. bygningsinspektør mødte Leif Høgh.

-2-

Det konstateredes, at det eksisterende graverhus var beliggende uden for det fredede areal, men at menighedshuset i sin helhed vil blive beliggende på det fredede areal.

Hardy Andersen redegjorde for planerne vedrørende opførelse af et menighedshus. Efter det senest fremkomne er rådet ikke indstillet på at søge det fremlagte projekt gennemført. Man vil i stedet arbejde på et reduceret projekt, men det er af afgørende betydning for husets brug, at det ligger tæt ved kirken, og det har i øvrigt ikke været muligt at finde en egnet grund andetsteds i Svenstrup.

Leif Høgh oplyste, at bygningsinspektøren endnu ikke havde afgivet udtalelse, men at man var enig med kirkegårdskonsulenten i, at der bør gives dispensation til opførelse af et menighedshus, og at projektet bør ændres.

Sten Erik Løvgren oplyste, at stiftsøvrigheden endnu ikke har taget stilling til projektet. Det er stiftsøvrighedens principielle opfattelse, at der bør kunne opføres menighedshuse i tilknytning til kirkerne, og at der om fornødent bør dispenseres fra evt. Exnerfredninger til sådant byggeri. Det er stiftsøvrighedens umiddelbare opfattelse, at projektet bør reduceres.

Skov oplyste, at Nationalmuseet endnu ikke er hørt i sagen, men at man er meget bekymret over projektet. Han fandt, at der af hensyn til fredningens formål ikke burde gives dispensation og mente, at det ville være mere hensigtsmæssigt at placere menighedshuset et mere tilgængeligt sted i byen. Hvis der skal dispenseres, bør projektet reduceres væsentligt.

Jørgen Juul redegjorde for provstiudvalgets overvejelser. Udvalget finder, at der bør gives dispensation, men at projektet bør reduceres.

Per Hounum bemærkede, at emnets udtalelse er baseret på det

-3-

foreliggende projekt, og at han ikke kunne tage stilling til en mindre bygning, før der forelå en skitse hertil.

Knud Jensen oplyste, at kommunen ikke har betænkeligheder ved projektet.

Vagn Thomsen var betænkelig ved den foreslåede placering, men forbeholdt sig sin stilling med hensyn til et evt. ændret projekt.

På forespørgsel oplyste Jensen, at der ikke forventes byggeri på arealerne nord og øst for kirken.

Under en fortsat drøftelse rejste nævnsformanden spørgsmålet om, hvorvidt projektet kunne ændres til en længebygning, der placeres og udformes i sammenhæng med det eksisterende graverhus.

Sagen udsat på fremsendelse af nyt projekt.

Sortsøe Jensen.

**FREDNINGSNÆVNET
FOR NORDJYLLANDS AMT,**

Gammel Torv 6,
9000 Aalborg.
Telefon 98-12.71.11

Dato 28.03.95.

Indtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

27.03.95

FS 6/1995: Vedr.matr.nr. 2 æ Nr.Svenstrup, Svenstrup. Opførelse af sognegård på kirkefredet areal.

Til orientering fremsendes hoslagt kopi af skrivelse af d.d. til Svenstrup Menighedsråd v/Kirsten Rud Knudsen, Hjortholmsvej 29, 9641 Suldrup, tilligemed udskrift af nævnets protokol.

Sorsøe Jensen.

1. Egon Skjørbæk.
2. Hans Thomsen.
3. Aalborg kommune.
4. Nordjyllands amt, Landskabskontoret. (8-70-50-73-851-3-91)
5. Danmarks Naturfredningsforening v/Anton Thøger Larsen, Aalborg.
6. Aalborg Stiftsøvrighed.
7. Nationalmuseet, Oltid og Middelalder, (j.nr.647/94), Frederiksholms kanal 12, 1220 København K.
8. Aalborg Søndre Provstiudvalg v/provst Jørgen Juul, Gunderupvej 1, 9260 Gistrup.
9. Arbejdsgruppen v/Gunnar Lauridsen, Stubmøllevej 6, Svenstrup.
- x10. Skov- og Naturstyrelsen.
11. Danmarks Naturfredningsforening.

1214/14-0001

122

FREDNINGSNÆVNET
FOR NORDJYLLANDS AMT,
Gammel Torv 6,
9000 Aalborg.
Telefon 98-12.71.11

Dato 28.03.95.

Svenstrup Menighedsråd v/Kirsten Rud Knudsen,
Hjortholmsvej 29,
9541 Suldrup.

FS 6/1995: Vedr. matr.nr. 2 æ Nr. Svenstrup, Svenstrup. Opførelse af sognegård på kirkefredet areal.

Fredningsnævnet meddeler herved dispensation fra deklARATION lyst den 16. januar 1954, oprindeligt på matr.nr. 8 a Svenstrup by og sogn, til opførelse af en sognegård ved Svenstrup kirke i overensstemmelse med dispositionsforslag af oktober 1994 udarbejdet af arkitekterne Inger og Johannes Exner og med en placering som anført på situationsplan af 1. oktober 1994.

Dispensationen er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og kan inden 4 uger indbringes for Naturklagenævnet. Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb. Rettidig klage har opsættende virkning. Klage skal indgives skriftligt til fredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Ved deklaration af 9. januar 1954 tinglyst den 16. s. md. pålagdes "den på hoshæftede rids med grøn farve betegnede del af matr.nr. 8 a fredning, således at der ikke på denne del af matr.nr. 8 a, nemlig en strimmel langs kirkegårdens østside strækkende sig fra hjørnet af kirkegården i nord til det sydlige skel af matr.nr. 8 a, nogensinde må opføres nogen bygning, rejses boder, master eller lignende skæmmende eller udsigtsødelæggende indretninger."

Af deklarationsridset fremgår, at deklarationen omfatter et areal på ca. 6000 m².

Mellem deklarationsområdet og det østlige kirkegårdsdige er opført en ca. 120 m² stor graverbygning orienteret nord-syd, med hvidkalkede mure og sadeltag med røde tegl. Det er oplyst, at denne bygning opfylder kravene til graverfaciliteter.

I kirkegårdens sydvestlige hjørne er placeret en kapelbygning.

Det nu forelagte projekt omfatter et bygningskompleks med et areal på ca. 440 m² i sin helhed beliggende inden for deklarationsområdet og ved et gårdanlæg med cykelparkering forbundet med den eksisterende graverbygning. Bygningskomplekset består af to længer - orienteret syd-nord - forbundet med en mellembygning med en bølget tagkonstruktion med ovenlys. Bygningerne skal indrettes til møde- og undervisningsformål og skal endvidere indholde køkken og toiletter.

Bygningernes facader skal udføres træbeklædte og tagdækningerne i mørke materialer. I forbindelse med byggeriet vil graverbygningens røde tegl blive udskiftet med mørke og facaderne forsynet med espalier.

Danmarks Naturfredningsforening har gjort gældende, at sagen bør behandles i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Under hensyn til at det projekterede byggeri - inden for det ca. 6000 m² store deklarationsområde - vil beslaglægge ca. 440 m², finder fredningsnævnet sig ikke afskåret fra at behandle sagen i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Svenstrup kirke er højt og enligt beliggende i landskabet. Syd og vest for kirken falder terrænet kraftigt, således at det projekterede byggeri ikke vil kunne ses fra vejene, der forløber umiddelbart syd og vest for kirkegården. Fra højderne på den anden side dalen syd for kirken er udsynet mod denne stort set skjult af bevoksning. Arealerne øst og nordøst for kirken er en svagt kuplet, åben mark, der mod øst grænser til bybebyggelsen i Svenstrup. De begrænsninger i udsynet herfra mod kirken, som den projekterede bygning vil medføre, skønnes ikke at blive væsentligt større end den indskrænkning af indsigtsfeltet, som den allerede eksisterende graverbygning medfører.

Som følge heraf finder nævnet ikke, at projektet vil være udsigtsødelæggende i et omfang, der vil være til hinder for en dispensation.

Kirkegårdskonsulenten har i udtalelse af 12. november 1994 erklæret ikke at have indvendinger mod projektet.

Den kongelige bygningsinspektør har i skrivelse af 30. november 1994 bl.a. udtalt: ".....Det reviderede skitseprojekt (dispositionsforslag) dateret d. 01.10.94 udført af arkitekterne Exner kan anbefales godkendt.

Bygningen har fået en størrelse og karakter, som vil være fuldt forsvarlig det pågældende sted.

Efter dette foreløbige materiale skønnes bygningen at blive af høj arkitektonisk kvalitet."

Indholdet af Nationalmuseets skrivelse af 3. februar 1995 er følgende: "Nationalmuseet kan som uddybning af sin skrivelse

af 13. dec. 1995 til Aalborg Stiftsøvrighed anføre, at placeringen af sognegården set med museets øjne ikke er ideel. Projektet har imidlertid siden det første skitseforslag i 1991, som museet ikke kunne anbefale, gennemgået adskillige ændringer og er blevet reduceret betydeligt i omfang, både højde- og arealmæssigt. Samspillet mellem kirke og sognegård er nu blevet mere acceptabelt."

Efter indholdet af udtalelserne fra kirkegårdskonsulenten og den kongelige bygningsinspektør og da Nationalmuseet har kunnet acceptere projektet, finder nævnet ikke grundlag for at karakterisere det påtænkte bygningskompleks som skæmmende ej heller under henvisning til bygningskompleksets størrelse i forhold til den ca. 350 m² store kirkebygning, idet sognegården vil blive placeret i nogen afstand fra kirken.

Sortsøe Jensen.

År 1995, den 17. marts kl. 14.00 foretog Fredningsnævnet for Nordjyllands amt besigtigelse i

FS 6/1995: Vedr. matr.nr. 2 æ Nr. Svenstrup, Svenstrup. Opførelse af sognegård på kirkefredet areal.

Akterne i nævnets tidligere sag FS 33/1991 var til stede. Der fremlagdes yderligere:

1. Skrivelse af 16. januar 1995 fra Aalborg Stiftsøvrighed vedlagt udtalelser af henholdsvis 13. december 1994, 30. november 1994 og 12. november 1994 fra henholdsvis Nationalmuseet, Kongelig Bygningsinspektør og Kirkegårdskonsulenten.
2. Dispositionsforslag af 1.oktober 1994.
3. Projektbeskrivelse.
4. Skrivelse af 23. januar 1995 fra Svenstrup Menighedsråd.
5. Skrivelse af 16. marts 1995 fra Nordjyllands amt.
6. Skrivelse af 3. februar 1995 fra Nationalmuseet.
7. Skrivelse med bilag af 2. september 1993 fra Arbejdsgruppen.
8. Skrivelse med bilag fra samme af 10. marts 1993.
9. Skrivelse med bilag fra samme af 16. maj 1994.
10. Skrivelse med bilag fra samme af 2. oktober 1994.
11. Skrivelse af 16. december 1994 fra samme.
12. Kopi af skrivelse af 12. februar 1994 fra samme til Natio-

nalmuseet.

13.Skrivelse af 6.februar 1995 fra Henning A. Christensen.

Mødt var nævnet ved formanden, dommer Sortsøe Jensen, det amtsrådsvalgte medlem Egon Skjorbæk og det kommunalvalgte medlem, Hans Thomsen.

For Nordjyllands amt mødte arkitekt Per Hounum.

For Aalborg kommune mødte ingeniør Finn Fisker og Chr. Jensen.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Anton Thøger Larsen.

For Nationalmuseet mødte inspektør Aamand Sørensen.

For Aalborg Stiftsøvrighed mødte biskop Søren Lodberg Hvasss, kontorchef Sten Erik Løvgreen og arkitekt Mogens Andersen.

For Svenstrup Menighedsråd mødte formanden, Kirsten Rud Knudsen, med flere.

For Aalborg Søndre Provstiudvalg mødte provst Jørgen Juul.

For Arbejdsgruppen mødte Gunnar Lauridsen.

Mødt var endvidere arkitekterne Inger og Johs. Exner og sognepræst Erik Derlev.

Den påtænkte placering af sognegården blev påvist i marken, hvorefter forhandlingsmøde afholdtes i Svenstrup præstegård.

Sortsøe Jensen redegjorde for fredningsbestemmelserne og oplyste, at sognegården ønskes placeret på deklarationsområdet. Graverbygningen er beliggende øst for kirkegårdsdiget og umiddelbart vest for deklarationsområdet.

Kirsten Rud Knudsen oplyste, at menighedsrådet siden mødet med

nævnet i 1991 har fortsat bestræbelserne på at finde en udformning af sognegården, der i videst muligt omfang tager hensyn til kirkens omgivelser og fredningsinteresserne. Man har udskrevet en arkitektkonkurrence, der blev vundet af Inger og Johs. Exner. Det nu fremlagte projekt er en revideret udgave af vinderprojektet. Projektet er realistisk såvel med hensyn til størrelse som økonomi, og der vil ikke senere komme ønsker om udvidelser af bygningen.

Det er opfattelsen hos et klart flertal i rådet, at det er af væsentlig betydning for det kirkelige liv, at der findes mødelokaler i kirkens umiddelbare nærhed. Ved alle nye kirker opføres sådanne lokaler, og det er almen erfaring, at der er store ulemper ved at have mødelokaler adskilt fra kirken.

Johs. Exner redegjorde for projektet og bemærkede indledningsvis, at det ikke er enestående, at en sognegård opføres på kirkefredet areal. Eksempelvis har han og hans hustru medvirket ved et sådant byggeri ved Elsted kirke ved Århus.

I den foreliggende sag har placeringen øst for kirken været givet, og ved udarbejdelsen har man søgt at sammenholde kirkens synlighed med en diskret fremtræden af sognegården. Kirken har granitflader, hvidkalkede flader og røde teglsten. Det er den røde og hvide farve, der gør sig stærkt gældende, og derfor er der ved projektets farvevalg taget udgangspunkt i kvaderstensmurens farver. Til sognegården vælges der således farver, der er dæmpede i forhold til kvaderstenens. Graverhuset, der er hvidt med rødt tegltag og synligt i den bladløse tid, inkorporeres i projektet med en neddæmpning af farverne.

Der opføres en længe øst for graverhuset parallelt med og i samme størrelse som dette, samt længere mod øst en salslade og en mellembygning, der forbinder disse længer. Bygningen beklædes med træ og graverhuset forsynes med espalier. Graverhuset og det vestlige længehus vil få tag af blådæmpet tegl, medens tagbeklædningen i øvrigt bliver af metal eller pap. Bygningen vil være omgivet af slørende beplantning af

træer og buske, idet bevoksningen syd for den nuværende parkeringsplads bevares.

På forespørgsel fra Sortsøe Jensen oplystes det, at den nye bygning er på 440 m², og det eksisterende graverhus på 120 m². Kapel og graverfaciliteter forefindes i de nu eksisterende bygninger. Afstanden til præstegården fra kirken er ca. 2 1/2 km.

Lodberg Hvas bemærkede, at sagen har været forberedt i lang tid, og at Stiftsøvrigheden nu har godkendt det foreliggende skitseprojekt. Efter de udtalelser, der foreligger fra konsulenten og Nationalmuseet, er det Stiftsøvrighedens opfattelse, at der er taget vidtgående hensyn til kirkens omgivelser og til fredningsinteresserne, og at der foreligger et projekt af høj arkitektonisk værdi.

Det er endvidere for Stiftsøvrigheden væsentligt, at sognegården placeres tæt ved kirken, idet der er en afgørende sammenhæng mellem kirkebygningerne og sognegårdens funktioner. Tilsvarende projekter er f. eks. gennemført i Vodskov og Horsens sogne.

Jørgen Juul erklærede, at provstiudvalget støtter projektet og finder, at sognegården bør placeres ved kirken. Han henviste til positive erfaringer med sognegårdene i Frejlev og Ellidshøj og negative erfaringer i Nr. Tranders, hvor sognegården er placeret 2-3 km fra kirken.

Aamand Sørensen oplyste, at Nationalmuseet af hensyn til kirkebygningen ikke finder den foreslåede placering af sognegården ideel, men at det foreliggende projekt er mere acceptabelt end tidligere. Man vil derfor ikke direkte udtale sig mod, at der gives dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Per Hounum påpegede, at der ikke er lovkrav om, at en sognegård skal forefindes ved kirken, og at amtet ikke kan anbefale, at der meddeles dispensation. Han gjorde opmærksom på, at

arealet ligger i landzone, hvorfor der kræves zonelovstilladelse eller evt. udarbejdelse af lokalplan. Ved udarbejdelse af lokalplan vil der kunne findes et andet egnet areal i nærheden af kirken.

Chr. Jensen bemærkede, at kommunen overordnet planlægningsmæssigt finder, at mødelokaler bør placeres centralt i byerne.

Anton Thøger Larsen fandt projektet uforeneligt med fredningsbestemmelserne, hvorfor der i givet fald bør rejses ny fredningssag i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2. Danmarks Naturfredningsforening kan ikke anbefale byggeriet.

Gunnar Lauridsen oplyste, at Arbejdsgruppen har indsamlet 700 underskrifter mod sognegårdsbyggeriet. Gruppen er af flere grunde, bl.a. hensynet til fredningsinteresserne, modstander af, at der ved kirken opføres en sognegård. Det foreliggende projekt er ca. dobbelt så stort som kirken og vil virke alt for dominerende, og det vil slet ikke kunne gennemføres som dispensationssag. Han pegede endvidere på, at kirkegårdskonsulent Mogens Andersen i 1987 frarådede sognegårdsbyggeri ved kirken. Han pegede endeligt på, at der ikke er tale om en sædvanlig Exner fredning, men en med grundsælgeren særligt aftalt fredning, der skal sikre, at der ikke nogensinde opføres bygninger på det fredede areal.

Mogens Andersen bekræftede, at han tidligere har frarådet en placering ved kirken. Menighedsrådet har siden forgæves søgt en egnet grund i byen, men i øvrigt fremhævet, at man fandt, at sognegården burde opføres ved kirken. En sognegård må nu anses som et naturligt anlæg ved en kirke. Når hertil kommer, at projektet nu er væsentligt bedre tilpasset kirkens omgivelser, er det derfor nu hans opfattelse, at projektet bør godkendes.

Kaj Christensen oplyste, at han i menighedsrådet har stemt mod projektet. Han fandt, at rådets flertal tilsidesætter sin pligt til at værne kirkens omgivelser. Projektet er stadig alt

for stort, og der er andre placeringsmuligheder. Det fredede areal er ikke erhvervet som byggegrund.

Hardy Andersen oplyste, at der ikke i menighedsrådets papirer findes oplysninger, hvorefter aftalen med Spritfabrikken om arealerhvervelsen skulle udelukke opførelse af en sognegård.

Leif Tang bemærkede, at deklARATIONEN formentlig er oprettet for at sikre, at der ikke i tilknytning til Spritfabrikkens landbrugsejendom blev opført siloer og lignende i kirkens nærhed.

Sortsøe Jensen takkede for indlæggene og for menighedsrådets værtskab. Han oplyste, at nævnet snarest skriftligt vil meddele sin afgørelse.

Sagen udsat.

Sortsøe Jensen.

4. oktober 1995
J.nr. 151/800-0009
EBK

Afgørelse
i sagen om opførelse af en sognegård
ved Svenstrup kirke.

Fredningsnævnet for Nordjyllands amt har den 28. marts 1995 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt dispensation fra fredningsdeklaration lyst den 16. januar 1954, oprindeligt på matr. nr. 8a Svenstrup By og sogn, nu matr. nr. 2æ Svenstrup By, Svenstrup, til opførelse af en sognegård ved Svenstrup kirke. Afgørelsen er påklaget af Nordjyllands Amt, Danmarks Naturfredningsforening, Miljø- og Energiministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen og en arbejdsgruppe, der har forestået en underskriftindsamling mod byggeriet.

Svenstrup kirken, der har et areal på ca. 300 m², er højt og enligt beliggende. Terrænet syd og vest for kirken er stærkt faldende, hvilket gør kirken synlig og giver en vid udsigt fra kirken mod disse verdenshjørner. Kirken ligger omgivet af kirkegården, og øst for kirkegården er der i 1988 opført en 120 m² stor graverbygning. Det fredede areal, der nu ønskes bebygget med en sognegård, ligger umiddelbart øst for graverbygningen.

Fredningsdeklarationen fra 1954 omfatter et ca. 6.000 m² stort areal. Deklarationen fastsætter, at der for at sikre Svenstrup kirkes frie beliggenhed ikke må opføres nogen bygning, rejses boder, master eller lignende skæmmende eller udsigtsødelæggende indretninger.

Sognegården er planlagt opført i forbindelse med graverbygningen, idet der øst for graverbygningen etableres et ca. 56 m² stort gårdan-

læg med cykelparkering. Selve sognegården består af to bygningslæn-
ger parallelt med graverbygningen forbundet af en mellemliggende
hall. Hele bygningskomplekset vil udgøre ca. 440 m².

Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og arbejds-
gruppen har anført, at sagen ikke kan gennemføres som en dispensa-
tionssag, idet dispensationen strider mod fredningens formål, jf.
naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Fredningens formål er at sikre
kirkens frie beliggenhed, og byggeriet vil hindre indsigten mod kir-
ken fra det åbne land mod nord og nordøst. Endvidere vil byggeriet
berøre en betydelig del af det lille fredede areal.

Disse klagere finder derfor, at såfremt byggeriet skal fremmes, må
der rejses en fredningssag til ophævelse af fredningsdeklarationen,
jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Nordjyllands Amt og Danmarks Naturfredningsforening har endvidere
anført, at det ikke er nødvendigt, at sognegården opføres på det
fredede areal. En sognegård behøver ikke at ligge i umiddelbar til-
knytning til kirken, men kan f.eks. placeres i Svenstrup by i nærhe-
den af præstegården.

Danmarks Naturfredningsforening har endvidere anført, at det for-
hold, at sognegården er større end kirken, vil forringe den landska-
belige og kulturhistoriske oplevelse af kirken og dens omgivelser -
især oplevet fra kirkegården.

Skov- og Naturstyrelsen har bl.a. anført, at byggeriet med den til-
ladte placering - uanset den eksisterende graverbygning - i ikke
uvæsentlig grad vil forringe den landskabelige oplevelse af kirkens
omgivelser set fra kirkestien og kirkegården. Endvidere understreger
styrelsen behovet for, at den hidtidige restriktive praksis med hen-
syn til byggeri i områder omfattet af kirkeomgivelsesfredninger vi-
dereføres under henvisning til dels fredningernes ringe arealmæssige
udstrækning dels de ikke få ønsker, der er, til byggeri i disse om-
råder.

Arbejdsgruppen, der består af 5 medlemmer, har indsamlet 771 under-
skrifter mod byggeriet. Arbejdsgruppen anfører, at underskriverne er
medlemmer af folkekirken og har bopæl i Svenstrup sogn.

Arbejdsgruppen har anført, at sognegården næppe vil begrænse udsynet mod kirken, men udsigten fra kirkegården vil blive begrænset. Fredningen skal sikre kirkens frie beliggenhed, og kirken ligger på en bakke omgivet af fri natur med ådal og mølledam mod syd, med åbne marker mod øst og med skov mod nord og vest. Det er denne enestående frie beliggenhed i en skøn natur uden for byen, der må værnes, og som efter arbejdsgruppens opfattelse vil blive spoleret, hvis der opføres en sognegård på det fredede areal øst for kirkegården.

Menighedsrådet har bl.a. anført, at det er helt afgørende for det kirkelige liv, at en sognegård placeres i tæt kontakt med kirken. I øjeblikket har man et møde- og undervisningslokale ved præstegården 2½ km. fra kirken, og denne placering har givet mange ulemper og begrænsninger i arbejdet.

Menighedsrådet har undersøgt mulighederne for at placere sognegården ved kirken, men uden for det fredede areal. Det har imidlertid ikke været muligt at købe jord øst for det fredede areal, og nord og vest for kirkegården er der heller ingen byggemuligheder. En placering af sognegården på det skrånende terræn syd for kirken vil være ødelæggende for den særprægede natur omkring kirken.

Menighedsrådet har ønsket, at byggeriet skal tilpasses omgivelserne, og da menighedsrådet udskrev en arkitektkonkurrence om byggeriet, var det derfor anført, at formålet var, "at nybygningen skal udtrykke enkelhed og arkitektonisk lødighed for at sikre tilpasning til kirkebygning og de kirkenære omgivelser". Det projekt, der nu er udarbejdet af arkitekterne Inger og Johannes Exner, tager i videst muligt omfang hensyn til fredningen. Placeringen er hensigtsmæssig og diskret i forhold til kirken og byen.

Overfor fredningsnævnet er der afgivet udtalelser af de myndigheder, der har tilsyn med kirkebyggeri.

Kirkegårdskonsulenten har ikke haft indvendinger mod, at projektet opføres.

Den kongelige bygningsinspektør kan anbefale, at projektet godkendes, da bygningen har fået en størrelse og karakter, som vil være fuldt forsvarlig det pågældende sted.

Nationalmuseet har anført, at placeringen af sognegården set med museets øjne ikke er ideel. Projektet har imidlertid siden det første skitseforslag i 1991, som museet ikke kunne anbefale, gennemgået adskillige ændringer og er blevet reduceret betydeligt i omfang, både højde- og arealmæssigt. Samspillet mellem kirke og sognegård er nu blevet mere acceptabelt.

I sagens behandling herunder besigtigelsen og det offentligt tilgængelige møde har deltaget 7 af Naturklagenævnets 10 medlemmer.

Naturklagenævnet skal énstemmigt udtale:

Det fredede areal øst for graverbygningen er på ca. 6.000 m². Sognegården omfatter ca. 440 m², og vil blive placeret midt i det fredede areal. Hermed vil sognegården - uanset den arkitektoniske tilpasning og kvaliteter i øvrigt - blive dominerende i det fredede areal og således stride mod fredningens formål, at sikre kirkens frie beliggenhed. En eventuel tilladelse til opførelse af en sognegård det pågældende sted kan derfor ikke meddeles som en dispensation fra fredningsdeklarationen, men må kræve, at der gennemføres en fredningssag til ophævelse af fredningen jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Naturklagenævnet har overvejet at fremkomme med en tilkendegivelse om nævnets holdning til udfaldet af en sag om ophævelse af fredningen, men er afstået herfra, bl.a. fordi der i nævnet ikke er enighed om indholdet af en sådan tilkendegivelse. Det bemærkes, at en eventuel sag om ophævelse af fredningen må formodes først at ville komme til afgørelse i Naturklagenævnet efter udløbet af det nuværende nævns funktionsperiode den 1. juli 1996.

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amts dispensation af 28. marts 1995 fra deklaration lyst den 16. januar 1954 til opførelse af en sognegård ved Svenstrup kirke ophæves.

Lars Busck

formand

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

FREDNINGSNÆVNET FOR NORDJYLLANDS AMT,
GL.TORV 6, 9000 AALBORG
TELEFON 98 12 71 11.

REG. NR. 2101.01.

Aalborg, den 15.april 1996.

Nordjyllands amt,
Landskabskontoret,
Niels Bohrs Vej 30,
9220 Aalborg Ø.
(j.nr. 8-70-50-73-851-3-91)

FS 11/1996: Lovliggørelse af parkeringsplads og materialeoplagsplads ved Svenstrup kirke på matr.nr. 2 a og 8 a Nr. Svenstrup by, Svenstrup, der er omfattet af fredningsdeklaration af 16. januar 1954.

Ved skrivelse af 7. marts 1996 har De anmodet om, at parkeringsplads og materialeoplagsplads øst for Svenstrup kirke lovliggøres ved dispensation fra fredningsdeklaration af 16. januar 1954. Deklarationen, der omfatter matr.nr. 8 a Nr. Svenstrup by, Svenstrup, angiver, at der på et areal af 8 a langs kirkegårdens østside, ingensinde må opføres nogen bygning, rejses boder, master eller lignende skæmmende eller udsigtsødelæggende indretninger.

Nævnet foretog besigtigelse den 2. april 1996, hvoraf udskrift vedlægges, og besluttede efter votering at godkende beliggenheden af såvel parkeringsplads og materialeoplagsplads, dog for så vidt angår sidstnævnte på betingelse af, at træerne, der vokser i kanten, holdes opstammede, at den ydre bøgehæk holdes nede, og at den øvrige ribes- alpinahæk holdes i en højde af 1 meter, således at afskærmningerne om oplagene sløres.

Afgørelsen er truffet i medfør af naturbeskyttelseslovens paragraf 50, stk. 1, og kan inden 4 uger påklages til naturklagenævnet.

Sortsøe Jensen

SN 1996-1211/14-0001

Den 2. april 1996 kl. 9.30 afholdt Fredningsnævnet for Nordjyllands amt besigtigelse og forhandling i

FS 11/1996: Ansøgning om lovliggørelse af parkeringsplads og materialeoplagsplads ved Svenstrup kirke på matr.nr. 2 a og 8 a Nr. Svenstrup by, Svenstrup, der er omfattet af fredningsdeklaration af 16. januar 1954.

Nævnet var mødt ved formanden, dommer Sortsøe Jensen, det amtsrådsvalgte medlem, H. Holm, og det kommunalvalgte medlem, Hans Thomsen.

For Nordjyllands amt, Landskabskontoret, mødte Per Hounum.

For Aalborg Stiftsøvrighed mødte Mogens Møller og kirkegårdskonsulent Mogens Andersen.

For provstiudvalget mødte provst Juhl.

For den kgl. bygningsinspektør mødte Per Svensson.

For Menighedsrådet ved Svenstrup kirke mødte formanden Else Skak Jensen og medlemmerne Henning Kristensen, Helga Andersen, Kokholm, Henning Holm, og Hardy Andersen.

Mødt var endvidere arkitekt Erik Sørensen, fra Brøgger Arkitektfirma A/S,

Der fremlagdes skrivelse af 7. marts 1996 fra Nordjyllands amt med bilagene 1-6.

Per Hounum redegjorde for sagen, herunder for at spørgsmålet om dispensation til parkeringsplads og materialeoplagsplads ikke blev behandlet sammen med den tidligere sag om bygning af en sognegård ved kirken. Såvel parkeringsplads som materialeoplagsplads er beliggende på matr.nr. 8 a, der er omfattet af fredningsdeklaration af 16. januar 1954. Han indstillede, at parkeringspladsen lovliggøres ved dispensation på betingelse af, at de træer, der kanter den, holdes opstammede, og af at den øvrige bevoksning holdes under 1 meter. Oplagspladsen foreslog han fjernet inden for en frist på et år.

Danmarks Naturfredningsforening har skriftligt tilsluttet sig amtets indstilling.

Else Skak Jensen ønskede, at anlæggene forbliver, og Hardy Jensen påpegede, at materialeoplagspladsen ikke er en udsigtshæmmende indretning, når hækkene omkring vokser op.

Provstiudvalget, Stiftsøvrigheden og den kgl. bygningsinspektør havde ingen indvendinger

mod bibeholdelse af anlæggene.

Nævnet voterede og tilkendegav, at begge anlæg kan bibeholdes, for så vidt angår materialeoplagspladsen dog på betingelse af, at træerne, der vokser i kanten, holdes opstammede, at den ydre bøgehæk holdes nede, og at den øvrige ribes-alpinahæk holdes i en højde af 1 meter.

Således passeret.

Sagen sluttet.

Sortsøe Jensen